СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 134. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 11-го ЧЕРВНЯ 1948. — No. 134. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 11, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

БОРОТЬБА МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ І КОНГРЕСОВОЮ БІЛЬШІСТЮ В ПОВНІМ РОЗГОНІ

Президент Труман, як звідомляють кореспонденти, що їдуть на його потягу в подорожі до західних стейтів, назвав теперішній конгрес з республиканською більшістю найгіршим в історії Злучених Держав. Це сказав він у промові, виголошеній 9 червня у Спокейн у стейті Вашингтон, а опісля в Гренд Колі Дем. В останій промові президент заявив, що конгрес осягнув рекорд в неробстві. У Спокейн президент замітив, що нарід повинен перемогти теперішній конгрес при виборах, коли хоче дійти до добробуту.

У неплянованій промові на зібранні робітничої юнії Труман заявив, що як юніям не подобається теперішній робітничий закон Тефта-Гартлія, то єдина рада на це є повалити прихильників цього закону при виборах восені.

Войовничий настрій у конгресі

Вашингтон, 9 червня. — Негайно після того, як наспіли вісті про замітки президента Трумана про конгрес в його промові в Спокейн, республиканський предсідник палати репрезентантів Джозеф Мартин сказав, що про Трумана теж говорять, що це найгірший президент за всі часи. Сен. Роберт А. Тефт, провідник політики республиканської більшости в конгресі, виявив велике негодування і порів усі зарядження, щоб відповісти президентові у радієвій промові в четвер перед полуднем.

ВАНДЕНБЕРГ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ОБТИНАННЯ ФОНДІВ НА ВИДУЖАННЯ ЕВРОПИ.

Вашингтон. — Артур Г. Ванденберг, голова сенатської комісії закордонних справ схарактеризував як „техніку мясарської сокири" відмову повних фондів на видужання Европи збоку палати репрезентантів минулого тижня. Ці слова сказав Ванденберг на переслуханні сенатської комісії приділів, куди його покликали як знавця. Сила його вислову зробила велике враження на членів комісії і на публику„ яка виповнила по береги кімнату комісії. Сенатор називав таку поведінку палати репрезентантів „цинічним завершенням" з політичної лінії, не зважаючи на це, що цю зміну перевів республиканський провід у палаті репрезентантів, а сенатор Ванденберг є членом Республиканської партії. Предсідник комісії приділів у палаті репрезентантів конгресмен Джан Тейбер, який сам був головним чинником при обтинанні півтора більйона долярів з Програми Видужання Европи, заявив, що він буде боротися до самого кінця за знижку ухвалених давніше фондів.

ВЛАСНИКИ ВУГІЛЬНИХ ШАХТ ГОДЯТЬСЯ ПРИЗНАТИ ПЕНСІЮ РОБІТНИКАМ.

Вашингтон. — Власники копалень мягкого вугілля почали переговори з майнерською юнією в справі нового контракту. Першого дня переговорів передано собі взаємні домагання, а опісля відрочено наради до наступного дня. Власники перший раз виявили бажання признати старечу пенсію майнерським робітникам, а предсідник юнії Джан Л. Луїс з свого боку заявив, що не буде перерви в роботі, не зважаючи на це, що контракт ще не готовий. Досі його політикою було: „Без контракту нема праці". Контракт вигасає з днем 1 липня.

АФП і КІО НЕ ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА СВІТОВУ ЮНІЮ.

Ню Йорк. — Між Американською Федерацією Праці і Конгресом Індустріяльних Організацій прийшло до непорозуміння над справою Світової Федерації Робітничих Юній і це непорозуміння є тепер важливою перепоною у змаганні до злуки АФП і КІО. Місто-предсідник АФП, Метю Волл зажадав, щоб КІО зірвав звязки зі згаданою світовою організацією тому, що вона стоїть під диктатом комуністів, а предсідник КІО, Филип Морей, спротивився поглядам Волла.

ДАЛЬШІ ПОВЕНІ НА ЗАХІДНІМ ПОБЕРЕЖЖІ.

Портленд, у стейті Ореґон. — Досі нараховано 31 осіб, які згинули в повені внаслідок прірви в валах на ріці Колумбія. Після зменшення стану води в цій ріці перед кількома днями, вона підноситься знову і стає причиною нових повеней. Пониже Портленду ріка залляла нових 2,670 акрів землі. — З Канади наспіли вісті, що внаслідок виливу води на захід від Скельних гір головна лінія залізниці Кенедіен Пасифик зазнала перерви в дорозі до Венкувер у Бритиш Колумбії.

СЕНАТ ВІДМОВЛЯЄ ПРЕЗИДЕНТОВІ ПРАВА ПОКЛИКАТИ РЕКРУТІВ ДО АРМІЇ

Вашингтон. — Сенат 57 голосами проти 24 приняв поправку до законопроєкту в справі обовязкової військової служби, щоб не давати президентові повновласті покликати рекрутів до армії в мирних часах без згоди конгресу. У законопроєкті вставлено теж поправку, щоб злагіднити поступування військових судів і щоб у суді засідав представник простих вояків. Не зважаючи на повільний хід у дискусії над законопроєктом, надіються, що він буде ухвалений в кількох днях і що буде введений в життя впродовж трьох місяців.

БИРНС ЗА ОЗБРОЄННЯ ПІД ЧАС МИРУ.

Филаделфія. — Бувший секретар стейту Джеймс Ф. Бирнс заявив, що наша країна мусить обстоювати озброєння під час миру і перевести повну свою програму в цій справі, якщо ми маємо втримати мир у практиці, а не лише в теорії. Нам треба вести війну проти совєтського комунізму, бо інакше прийде справжня війна. Ці замітки висловив Бирнс у промові на закінчення шкільного року в університеті Пенсилвенія.

Уряд наладжує кораблі для перевозу скитальників з Европи

Ню Йорк, 9. червня. — Морська Комісія Злучених Держав виявила програму для направи 9 резервових пасажирських кораблів коштом $3,525,000 з метою вжити їх у першу чергу для перевозу скитальників з Европи. Законопроєкт про допущення 200,000 скитальників має бути виконаний цими днями в конгресі й є повна надія, що він буде підписаний президентом ще заки конгрес буде відрочений.

Кораблі, призначені на перевіз імігрантів, були первісно товаровими кораблями типу С-4. Їх пристосовано під час війни для транспорту війська. Негайно після покінчення війни, коли вже були привезені доміів американські війська, ці кораблі перевозили по 900 подорожних у своїх спальнях. Пізніше обмежено число пасажирів до 600 осіб.

Нова програма пристосовлення кораблів передбачує більшу вигоду. Деякі великі спальні, які містять 124 подорожних, будуть поділені на менші кімнати з ліжками для 24 подорожних. Попри спальні будуть улаштовані кімнати для спочинку й для евентуального видужання, а їдальні будуть перебудовані. Кожний подорожний матиме шафку на свої речі під час транспорту. Такі переміни зменшать число подорожних на кожнім кораблі до 550.

Програма наладження так, щоб не більше як один з девяти кораблів був відтягнений зо служби впродовж літа, а 8 щоб були в безупиннім русі. Фонди на перебудову кораблів взяті з бюджету на 1948 рік. Імена кораблів для перевозу імігрантів такі: Марін Марлін, Ирні Пайл, Марін Джомпер, Марін Тайґер, Марін Карп, Марін Перч, Марін Фалкон, Марін Шарк.

Найближчої неділі, 13. червня, приїде до Ню Йорку корабель Ирні Пайл з около 300 скитальниками з Бремергафен, у Німеччині. Серед них находиться велике число українців. Український Переселенчий Осередок, 11 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку сподіється співпраці співгромадян при вишуканні мешкань і праці для нових імігрантів.

КОНГРЕСОВЕ СЛІДСТВО В СПРАВІ ВИВОЗУ ДО РОСІЇ.

Вашингтон. — Конгресмен Чарлз А. Волвертон, предсідник торговельної комісії в палаті репрезентантів виявив, що ця комісія переводить повне слідство над політикою уряду в справі вивозу товарів до Росії. Секретар торгівлі Чарлс Сойєр щойно попереднього дня виявив, що заборона вивозу товарів до Совєтів буде в дечому злагіднена. Найближчого вівтірка почнеться переслухання в комісії в справі експортів від часу заборони, виданої 1. березня б. р. Непорозуміння між адміністрацією й конгресом над вивозом товарів до Совєтів тривають від початку біжучого року.

КАТ В БРИТАНІЇ ТАКИ НЕ БУДЕ БЕЗРОБІТНИМ.

Лондон, 10. червня. — Британський парлямент під напором публичної опінії змодифікував законопроєкт про 5-річне пробне скасування кари смерти, задержуючи її на одинокі випадки важких злочинів.

АМЕРИКА Й БРИТАНІЯ ОДОБРЮЮТЬ ДОГОВІР У СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Вашингтон, 9. червня. — Секретар стейту Джордж Маршал оприлюднив, що Злучені Держави прийняли доручення Лондонської конференції над Західною Німеччиною. Договір передбачує створення федерального уряду з застороженням деякої автономії для Західної Німеччини, одначе дозоляє на дальшу окупацію Великою Чвіркою і не допускає до поновного озброєння Німеччини. — З Лондону наспіли вісті що Великобританія теж одобрила пакт.

ПІДГОТОВКА ОБ'ЇЗДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ВИСТАВИ В АМЕРИЦІ

З поінформованих джерел довідуємося, що плянована вже від довшого часу об'їздна виставa творів українських мистців зі скитальщини в Европі по Злучених Державах Америки є на добрій дорозі і вже в недовгому часі може б бути здійснена. Відповідні власті у Вашингтоні вже дали свою принціпову згоду на перевезення образів з Европи до Америки та влаштування вистави по більших центрах нашої країни. Дальші старання в цьому напрямку продовжуються і їх ведеться в порозумінні та при співпраці Злуч. Українського Американського Допомогового Комітету. На виставу мають бути перевезені кращі твори українських мистців з таборів Д.П.

Чеські большевики б'ють на сполох перед У. П. А.

Прага, 7. червня. (Повітряною поштою до Свободи). — І.К. — Після появи комунікату міністерства війни і внутрішніх справ про бої між чеськими військами і поліцією та загонами Української Повстанської Армії в Східній Словаччині, місцева комуністична преса знову вдарила на тривогу. Орган ЦК комуністичної партії ЧСР, „Творба", в останньому виданні приносить велику інформацію Вацлава Славіка про „Акцію Б — бій проти УПА", на що звернено увагу вже на заголовній сторінці, вбираючи повідомлення в червоні рямки. В інформації подається, що в різних місцевостях Чехословаччини знову появилися малі, але добре озброєні і здисциплиновані відділи УПА, що включили тепер Чехословаччину в терен своїх нормальних дій на українських територіях. „Творба" зокрема затривожена фактом, що разом з УПА, а часто під її проводом розгортають тепер свою боротьбу проти комунізму теж чеські і словацькі національні партизанські відділи. Журнал стверджує, що вони вбивають комуністів та „передових людей" чеської „народної демократії". В заключенні журнал взиває чеський уряд до рішучості і безоглядности не тільки проти УПА, але головно проти чеського і словацького населення, яке забезпечує українських вояків потрібними харчами та інформаціями про рухи чеських військ і СНБ.

КОМУНІСТИ ВИДВИГАЮТЬ ГОТТВАЛЬДА НА ПРЕЗИДЕНТА ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Прага, 10. червня. — Центральний комітет чехословацької комуністичної партії вчора офіційно повідомив, що він видвигає кандидатуру теперішнього комуністичного премієра Клемента Готтвальда на пост президента країни, з якого перед двома днями зрезигнував д-р Бенеш. На пост премієра видвигнено комуністичного голову професійних спілок, Антона Запотоцкого, що зі своїми „виконавчими комітетами" свого часу відіграв рішальну ролю в комуністичному переворогі. цим повідомленням справу президента і премієра комуністичної Чехословаччини вже можна вважати за перерішену.

НОВЕ СОВЄТСЬКО-ЗАХІДНЕ НАПРУЖЕННЯ В БЕРЛІНІ.

Совєти створюють нові комунікаційні труднощі і відмовляються евакувати радіовисильню в британській зоні.

Берлін, 10. червня. — Відношення між Совєтами і Західними Союзниками в Берліні в останніх днях зазнало нового напруження. Совєтські власті замкнули зональний кордон в Люнебургу, видвигнули нові комунікаційні перешкоди для західних союзників в Гельмштедт, відмовилися евакувати зайняту ними радіовисильню в британській зоні, відложили чергове засідання Командатури і практично спаралізували міську комунікацію між зонами. Всі ці заходи мають виразну мету унеможливити дальший побут західних союзників в Берліні та заставити їх до залишення бувшої столиці Райху, від чого рішуче відмовляються Америка, Британія і Франція.

КАРДИНАЛ СПЕЛМАН НА РОЗМОВІ З МІКАДОМ.

Токіо, 10. червня. — Франсіс Кардинал Спелман, в своїй поїздці по Азії, зупинився другий день в Токіо і вчора мав розмову з японським мікадом (царем) Гірогіто. Після розмови Кардинал заявив кореспондентам, що він не заторкував поголосок, згідно з якими Гірогіто бажав би прийняти католицьку віру.

НОВА ЕСКАДРЕЛЬЯ СУПЕРФОРТЕЦЬ ПРИЛЕТІЛА ДО НІМЕЧЧИНИ.

Франкфурт над Майном, Німеччина, 10. червня. — Вчора на аеродром Фюрстенфельдбрюк в американській зоні прилетіла нова ескадрилья суперфортець В-29 після вправного лету з Америки через Атлантик. Европейська головна квартира американської авіяції у Вісбаден повідомила, що згадані суперфортеці, які мають свою базу в Сейлина, Кан., залишаться тимчасово в Німеччині для дальших вправ.

СЬОГОДНІ ЗАМОВКНУТЬ СТРІЛИ В ПАЛЕСТИНІ

ІЗРАЇЛЬЦІ И АРАБИ ПРИЙНЯЛИ ПОСТАНОВИ БЕЗУМОВНОГО ПРИМИР'Я.

Лейк Соксес, Н. И., 10 червня. — Тимчасовий уряд Ізраїля і 7 країн Арабської Ліги прийняли вчора безумовно поставлене Ім Радою Безпеки О. Д. домагання чотиро-тижневого примир'я і речинець завішення зброї встановлено на п'ятницю, 11 травня, год. 6 ранку, що відповідає год. 2 рано в Ню Йорку. Генеральний секретар О.Д., Тригве Лі, подаючи це до відома на спеціяльній пресовій конференції назвав це „великим днем О.Д." Ізраїльці та араби погодилися на вибір посередником О.Д., графом Бернадотте, постанови примир'я і дальшим завданням буде, щоби під час тимчасового примир'я підготовити відповідну базу для повного замирення. Тимчасом, в міжнародних політичних колах, беручи до уваги характер жидівсько-арабського спору та їхні антагонізми, взагалі сумніваються в можливість не тільки повного замирення, але й точного додержання постанов і самого примир'я.

МІЖНАРОДНІЙ НАГЛЯД НАД ВИКОНАННЯМ ПОСТАНОВ ПРИМИР'Я.

Лейк Соксес, Н. И., 10 червня. — Посередник ООД в Палестині, шведський граф Фольке Бернадотте, звернувся вчора з проханням, щоби міжнародна ескадрилья, зложена з шістьох американських, французьких і бельгійських кораблів, перебрала контролю прибережних вод Палестини та не допустила до перевозу до цієї країни зброї і війська під час 4-тижневого примир'я. Постанов примир'я на суші берегтиме окремий військовий штаб з тих самих країн. Граф Бернадотте рівночасно повідомив, що на час примир'я він встановляє свою головну квартиру на грецькому острові Родос. Америка, Франція і Бельгія мали „в принціпі" вже погодитися на плян Бернадотте і тепер ще тільки обговорюється подробиці. В Палестині, докищо, продовжуються бої, а ізраїльці й араби рівночасно повідомляють про свої успіхи.

ВДОВІЛЛЯ В БРИТАНІЇ.

Лондон, 10 червня. — Успіх графа Бернадотте в посередництві між ізраїльцями й арабами в справі примир'я викликав велике вдовілля в британських політичних колах, тим більше, що це була власне британська пропозиція, яку прийняла Рада Безпеки. З хвилиною повного замирення в Палестині Британія задумує відкликати з тої країни теж останні залишки своєї залоги.

ДЕ-ГОЛІСТИ І КОМУНІСТИ ПРОТИ ЛОНДОНСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Париж, 10 червня. — Комітет закордонних справ у французькому парляменті рішив сьогодні передати під наради парляменту Лондонські постанови західних держав щодо Німеччини, ставляючи три застереження, головно у зв'язку з безпекою Франції. Комуністи і націоналісти ген. де Голя спільно виступають проти цього договору, хоча і з інших причин та міркувань. Де Голь використовує цю справу для своїх партійних цілей в боротьбі проти теперішнього уряду, а комуністи заступають лінію Москви.

БІЙКА В ІТАЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

Рим, 10 червня. — Після передвчорашньої мордобійки в італійському сенаті, вчора прийшло до ще більш завзятої бійки в парляменті, бо тут в цих „дебатах" взяла участь більша кількість послів, що опісля було видно по попідбиваних очах, розбитих носах та поломаних кріслах. Такі „дебати" тривали майже годину. Все, властиво, пішло через жінок. Один комуністичний посол твердив, що в Калябрії багато жінок були проголосили своїм чоловікам „подружний страйк", якщо вони не будуть голосувати проти комуністів. У відповідь на таку обиду християнсько-демократичних жінок один з їх послів заявив, що це власне комуністи шукають собі прихильників серед злочинців і вуличних і т. п., і тоді теж почалися „чинні дебати". Вкінці досягнено примир'я, але загально вважається, що воно коротко триває. В кожному разі всі погоджуються з тим, що це далеко краще, щоб відбувалися такі „дебати" в парляменті, ніж до них мало б прийти між народом, бо тоді на підбитих очах і розбитих носах напевно не скінчилося б.

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ БУДУТЬ ДОМАГАТИСЯ ЛІКВІДАЦІЇ АТОМОВОЇ КОМІСІЇ.

Лейк Соксес, Н. И., 10 червня. — Після двох років безуспішної праці комісії О.Д. в справі міжнародної контролі атомової енергії, ця Комісія мусіла ствердити, що з огляду на совєтське становище вона не вважає за доцільне продовжувати свої наради, відкладаючи їх на необмежений час. Сьогодні тут повідомляють, що справа цеї Комісії знову завтра опиниться напорядку Ради Безпеки і західні держави будуть домагатися формального розв'язання Комісії, проти чого виступає Совєтський Союз. Підкреслюється, що навіть на випадок совєтського вета Комісія практично перестане існувати.

БУВШИЙ КОРОЛЬ РУМУНІЇ ЖЕНИТЬСЯ.

Атени, 10 червня. — Сьогодні тут має відбутися вінчання б. румунського короля Михайла з принц. Анною Бурбон-Парма, що його довершить архиєпископ Дамаскінос в православному обряді. В церемонії візьме участь тільки мала кількість королів, бувших королів і міністрів.

СОВЄТСЬКА „ДОПОМОГА" САТЕЛІТАМ.

Москва, 10 червня. — Совєтська преса від двох днів співає собі і Сталінові гимни за совєтську „великодушність", що мала проявитися в частинній резигнації з воєнного відшкодовання від Финляндії, Румунії і Мадярщини. Большевики твердять, що це є наслідком „могутнього розвитку совєтської економії" та „нерозривної дружби і співпраці" між Совєтами і їхніми рабами.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

УСТУПИВ РАНІШ ПЕРЕД ГІТЛЄРОМ, ТЕПЕР ПЕРЕД СТАЛІНОМ

Едвард Бенеш перестав бути президентом Чехословацької республики, хоч міг залишитись на цьому становищі до кінця свого життя. Дійсних причин резигнації не знаємо. Мабуть спричинили її хвороби чи політичні відносини, або одно й друге. Зате є фактом, що комуністична влада країни використала теж і цю резигнацію для своїх цілей, представляючи уступаючого президента як свого прихильника та призначуючи йому президентську літню палату на мешкання і доживотну річну платню в сумі $60,000.

В таких обставинах можна б співчувати з Бенешом як хворою, розчарованою людиною, припускаючи, що він не погоджується з теперішнім станом своєї країни та не є таким, яким його представляє комуністичний премієр Ґотвальд. Одначе співчувати з Бенешом як людиною не значить збувати мовчанкою його політичну діяльність, бо на Бенеша гляділи як на „великого політика" не тільки в його країні, але й в широкому світі. Тому, що Бенеш був так довго близько справді великої людини і великого демократа, Томи Масарика, впливові ліберальні кола в Америці й Британії та в інших демократичних країнах гляділи теж і на Бенеша в подібний спосіб, як гляділи на Масарика. До того Чехословаччину вважали в світі зразком демократичної держави в Европі. Зразком демократа являвся, природно, теж і другий президент країни, Едвард Бенеш, наслідник Масарика. Це і причина, чому відношення Бенеша до Росії взагалі, а до засівших на Кремлі червоних диктаторів зокрема, баламутило довго багато розумних та ліберальних людей, між ними і таких, що займали в різних країнах високі державні становища. Бенеш, як демократ, належить до тих визначних політичних фігур, що ввесь час годили демократію з кремлівським тоталітаризмом, брали в оборону совєтські агресії, або їм потурали, проповідуючи мирне співжиття з Москвою шляхом щораз нових їй уступок. Жертвою такої політики впало багато країн, вкінці перестала існувати завдяки ній теж і вільна та демократична Чехословаччина. За все це несе частинну відповідальность теж і Бенеш.

Як Гітлєр почав свій імперіялістичний наступ, Бенеш, тодішній президент Чехословаччини, уступив зі свого становища, покинув рідний край і опинився в Лондоні. Гітлєр заняв Чехословаччину без бою. Тепер Сталін забрав у подібний спосіб Чехословаччину. Різниця хіба в тому, що тут уже сам Бенеш улегшав Сталінові роботу.

С. Л. Золцберґер пише в Ню Йорк Таймс, з минулої неділі, в своїй кореспонденції з Европи, про давні побачення та розмови з Бенешом. Розповідає, як в 1937 році Бенеш розложив у Празі перед ним мапу і показував, які то німецькі міста буде бомбардувати його військо, якби Гітлєр відважився наступати на Чехословаччину, та як потім „Бенеш втік, а Прага впала". В 1945 р. розповідав Бенеш з тріюмфом про розмову зі Сталіном та одержану обіцянку, що Карпатська Україна буде знов прилучена до Чехословаччини.

Ось чим тішився Бенеш і за що дякував Сталінові отсей „зразковий демократ". Мав він, як пише Золцберґер, тверду віру, що Сталін слова додержить. Та скільки то нині мільйонів людей уже в гробі наслідком ось такої „твердої віри" в Сталіна різних бенешівців, а скільки конає серед мук на засланні, на каторжних роботах!

Де поділась пасажирська фльота?

Кожного разу, коли приїздять нові іміґранти з Европи до Злучених Держав, згадується імена лише трьох кораблів, з назвою „Марін", отже Марін Флешер, Марін Тайгер, а один „Марін" уже відставлено на хвилевий спочинок. Цим малим числом кораблів пояснюється незвичайно пиняве переважения нових іміґрантів з Европи в Америку, хоч там є велика кількість скитальників, яка вже дістала афідевіти і має усе потрібне для візи на вїзд до Злучених Держав. Замітне, що як в конґресі хотіли свого часу приспішити ухвалення нового іміґраційного закону для допущення 400,000 скитальників, то як арґумент проти такої кількости подано між іншим недостачу пасажирських кораблів для перевозу майбутніх громадян Америки.

Оці факти ставлять рубом питання: Де ж є велика американська торговельна фльота з воєнних часів?

Під час війни стільки було мови про цю фльоту. Будовано на швидку руку тисячі пароплавів різного типу, а вже два роки після покінчення війни нема навіть стільки кораблів, щоб рятувати вигибаючий з голоду, нужди й страху цінний людський матеріял.

Ця справа потребує вияснення. Зпоміж тисячів перевозових кораблів, збудованих під час війни, лише 113 були пасажирськими кораблями. Решта це були кораблі для перевозу матеріялів. Із тих 113 кораблів осталося лише 42 в службі. Інші щезли так, як загалом щезають кораблі: одні пішли на дно моря від мін і пострілів ворога; інші поржавіли і власникам не виплачується їх направляти; ще інші не надаються на перевіз пасажирів з огляду на строгі закони для торговельних кораблів і з огляду на велику відповідальність за життя перевожених осіб.

Отже на ділі лише мала кількість пароплавів залишилася на службі для перевозу подорожних. Імена великих американських пароплавів загально звісні і їх можна поставити поруч таких загально знаних велитнів в морській службі, як теперішні британські кораблі Квін Мері, Квін Елизабет та новий, з іменем Каронія; або поруч передвоєнних німецьких гордощів, як Европа й Бремен чи італійського Рекс. До американських велитнів того роду належить Амеріка, тобто найбільший корабель, який загалом досі збудовано в Злучених Державах; дальше Мавнт Вернон та Вашинґтон. Колись загально знані американські кораблі Президент Кулидж та Мангеттен загинули під час війни: перший попав на підводну міну коло Гебридів і пішов на дно разом із 4,000 вояками, які їхали в Европу; другий дістав сильні ушкодження підчас обстрілу з японських бомбовальників, коли помагав британцям евакувати Сінґапор. Хоч його опісля відбудовано, то він не відзискав уже своєї сили.

Щойно тепер укладаються пляни для побудови 50 нових перевозових кораблів великого типу, одначе президентська комісія, назначена минулого року, ще не покінчила плянів. Між ними має бути пароплав містоти 45,000 тон, отже такий, щоб міг витримати конкуренцію з британськими пароплавами з назвою „Квін".

Дехто дивується, чому Америка загалом не побудувала своєї перевозової фльоти на великі розміри ще перед першою світовою війною, коли то сотки тисяч нових іміґрантів припливали до Злучених Держав. Для пояснення треба пригадати, що американські гроші здавна були далеко дорожчі від інших грошей у світі. Отже сама будова кораблів в Америці була б без порівнання дорожча, ніж в інших країнах, бо американський робітник мусить діставати платню відповідно до життєвих коштів в Америці. Під теперішній час кошти будови кораблів в Америці є тричі вищі ніж були перед останньою війною. Крім того американська корабельна залога дістає платню найменше двічі вищу ніж дістають залоги на інших кораблях. Коли взяти під увагу, що на пасажирськім кораблі кількість залоги для обслуги як корабля так і подорожніх є лише на половину менша від кількости подорожніх, то можна собі уявити, які мусіли б бути кошти дороги на американських кораблях такої якости, як британські чи загалом закордонні.

Не зважаючи на те все, Злучені Держави розбудовують свою пасажирську фльоту ступнево. Діється це в такий спосіб, що уряд дає субсидії з федеральних фондів на доплату до втримування пасажирських кораблів, які перепливають океани. Це великі кошти, які можуть оплатитися щойно на далеку мету. Великі кошти є теж причиною, чому Америка не перебудовує старих кораблів.

Так стоїть справа з пароплавами заокеанськими. Інакше вона виглядає, коли йдеться про прибережні американські кораблі. Тут рух такий великий, що Злучені Держави можуть витримати конкуренцію з іншими країнами, а навіть і з власними залізничими підприємствами. Тому американська прибережна фльота стоїть на висоті свого завдання і її власники не дістають підмоги з федеральних фондів. Тепер надходять вісті, що з Европи привозять до Злучених Держав деяких скитальників літаками, щоб їх звідси відтранспортувати до південно-американських країн. Треба здогадуватися, що ці еміґранти відбудуть кінцеву подорож уже прибережними американськими кораблями.

Як буде наладнаний перевозовий рух для перевозу скитальників після ухвалення теперішніх проектів про допущення 200,000 нових іміґрантів, ще не знати. Можливо, що в деякій мірі це буде відбуватися теж і літаками, як це діється вже в Канаді.

Це тим більше можливе, що Злучені Держави ввели недавно в життя перевіз пакункової пошти за океан на великі розміри без доплачування субсидій повітряним підприємствам. Отже може й скитальників перевозитимуть по дешевшій ціні, що приспішило б розвязку переселенчої проблеми. Та не зважаючи на це треба буде призначити для цеї цілі теж і більше пасажирських кораблів.

ХИЖАКИ

Американський військовий суд засудив на десять літ тюрми шофера Арнольда Шустера за те, що на спілку з несхопленим інспектором кримінальної поліції зловив в американськім секторі Берліна жінку, українку, замужню за німцем, і перевіз її автом у совєтську головну кватиру. Від тієї хвилі жінка пропала. (З газетних новин).

Ішла весна 41 року. Цвітна неділя. Сонце розсипало золото по вулицях невеликого галицького міста Стрий і манило мешканців вийти з чотирьох стін на світ. Воно ж одноодиноке світило, що вливало розраду в сірі, залякані будні, бо це вже йшов другий рік совєтського господарювання на галицькій землі. Шпигунські очі енкаведистів добачали на кожному кроці контрреволюцію і пильно слідкували за нею. Уже неодин „ворог народу" вянув у тюрмі, або коротав важке життя на безкраїх степах Сибіру. Більш „небезпечні" начиняли собою землю. Зник з вулиці, ідучи до школи, молодий учитель Яворський, ідейний комуніст, що покутував шість літ у польській тюрмі за комунізм. Зник адвокат д-р Р. Добмчевський, провідник соціял-демократів; зник адвокат д-р Д. Охримович, голова УНДО в Стрию; зник кооператор Д. Колодницький; забрали з бюра інспектора шкіл І. Калиняка. Зникали теж і визначніші поляки.

Їхали на далеку Сибір транспорти „небезпечної контрреволюції"... І люди нерадо виходили на вулицю.

Хідником міста ішли дві молоді, 18-літні дівчині, учениці найвищої кляси місцевої, української школи. Менша чорнявка, Дада Приймак, донька учителя з поблизького села, перша учениця в школі, та загалом незвичайно талановита дівчина. Друга білявка, Оленка Білик, донька господаря з сусіднього села, так само здібна і розумна учениця. Ішли до церкви. Обличчя залиті сонцем, осяяні чаром молодости, усміхнені. Несли весну в серцях.

Аж раптом... Дорогою надїхала лімузина попри хідник і нагло здержалася. Її дверці рвучко відчинилися і з середини вискочили на хідник два чекісти з револьверами в руках. Вони прискочили до дівчат, вхопили їх попід руки і в одну мить втягнули до лімузини. Трісли дверці і авто рушило стрілою. Небезпечна контрреволюційна „звірина" була в клітці. Сталося це так нагло й несподівано, що ніхто з нечисленних прохожих і не завважив цих ловів.

Непокоїлися батьки, коли їх доні надто довго не верталися з церкви зі шуткою в руці. Минуло полудне. Нема... Стелить вечір сутінки, відбиває криваво промені в вікнах. Нема... Втонуло сонце за гранатовою стяжкою гір і ніч лягла темрявою на село. Нема... Погасли останні світла в віконцях. Село спало півсном, у сторожкій трівозі, чи не затуркотять у ночі авта, чи не загримають у двері важкі чоботи чекіста...

Дівчата не верталися. Не вернулися і другого дня. Було ясно, що вони опинилися в руках енкаведистів. Аж третього дня Оленка з'явилася в дома. Перелякана, як звірятко, тровлене з усіх сторін собаками. Та Дада вже більше не переступила домашнього порога. Рідна мама Дадю відумерла вже давніше і опікувалася нею опікунка, щира як мама. Ходила вона від тюрми до тюрми, вистоювала попід мурами, видивляла свої очі, чи не побачить де дівчини, зі сльозами в очах благала й розпитувала енкаведистських сторожів, в якій тюрмі чахне молоде дівча. Врешті дізналася. Сердечною просьбою вдалося їй зворушити камяне серце чекіста, вартового тюрми, і передати дівчині клуночок з біллям. „Дякую за білля" — були останні її слова, передані на карточці до дому. Дівча пропало, як камінь в річці...

Оленка не задержалася в батьків, а забрала невеличкий клунок і кудись помандрувала. Зникла хижакам з очей. Що властиво сталося? Енкаведисти запропонували їй волю ціною шпигунської служби. Мала доносити на своїх товаришів. Оленка згодилася й її пустили на волю. Тільки її згода була позірна. В душі вона вирішила спасатись утечею, але ця втеча скінчилася трагічно.

У недалекому селі Гошові є славний на ціле Підгіря манастир, з чудотворною іконою Божої Матери. Манастир положений поза селом, високо на горі, покритій лісом. Попри гору веде шлях. Одної днини вийшли з манастира дві сільські дівчині, зійшли стежкою на долину і пристанули коло шляху, живо розмовляючи зі собою. Несподівано виїхав зпоза гори автомобіль з енкаведистами. Одна дівчина жахнулася і в смертній трівозі кинулася утікати. Енкаведисти, що їхали кудись по своїм справам, зрозуміли, що попали на добичу. Вискочили з авта та стали окружати „звірину". Дівчина побачила, що вже не висмекнеться з ворожих рук, що вже немає для неї ратунку. В розпуці підбігла до близької річки Свічі й кинулася в воду, щоб втопитись, а не дати себе живцем у хижацькі руки. Та вода сягала дівчині ледви по шию. Свіча здріґалася залити своїми кришталовими хвилями молоде, невинне дівоче тіло.

Драпіжні хижацькі лабети добули дівчину з води та втягнули в авто. То була Оленка. Волею тішилася вона недовго. Від тої хвилини і слід за нею пропав. Тільки її товаришка, захована десь у [illegible], принесла батькам цю жахливу вістку.

Та на тому ще не кінчилася трагедія родини. За кілька днів заїхали в ночі енкаведисти до батьків Оленки, забрали їх та вивезли на Сибір.

М. Д.

СТЕЙТОВА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ В НЮ ЙОРКУ.

Підчас першої краєвої конвенції Українських Американських Ветеранів з кінцем равня у Филаделфії на якій створено краєву організацію Українських Американських Ветеранів, оформлено рівночасно департаментальну Управу цеї організації стейту Ню Йорк. До департаментальної Управи стейту Ню Йорк вибрані: стейтовий командир — Володимир Шіпка; його перший заступник — В. Чарний; 2-гий заст. — Коч; фінансовий офіцер — Василь Цюпа; адютант — Гаррі Полше. Представниками стейтового Комітету до краєвого вибрано Василя Рибака і Володимира Бакада. Стейтовий Комітет вже робить відповідні заходи для організаційного охоплення всіх українських американських ветеранів цього стейту. В організаційних та інших справах звертатися на адресу стейтового командира: Walter Shipka, 127-28 102nd Road, Richmond Hill 19, L. I., N. Y.

18)

До бункру увійшла Марічка, молода, дванадцяти-річне дівча з поблизького села. Вона принесла стрільцям молока та сметани. Селяни знали про те, що тут десь у лісі лежать у партизанській лічниці ранені козаки і що їм слід помогти відповідними харчами. Мати Марічки з власного почину зібрала поміж сусідами смачної сметани, а Марічка рішилася занести їх у ліс. Вона не знала, де саме є землянки, та козак, що його зустріла вона на краю ліса, якому вияснила, чого вона сюди прийшла, запровадив її. Наслухавшися багато від матері про партизанів, що як колись опришки, гуляють тут по горах і карають наїздника за його знущання над простим народом та про умовини, серед яких вони проводять своє життя. Вона не забула теж і про небезпеку, що могла вийти для партизанів з її мандрівки до них. Їй пригадалося оповідання про селянина, що його запровадив був раз казочний опришок до палати сплячих опришків, завязавши йому при тому очі. Тому вона попрохала вартового зараз же при зустрічі з ним, щоб він завязав їй очі. Бо, якщоб її зустріли опісля німці і змушували завести їх там, де є повстанці, тоді найкраще, щоб вона таки і не знала, де вони перебувають. Вартовий усміхнувся з її наївности, та йому сподобалася її романтика і він сповнив її волю. Зайшовши сюди, вона цікаво розглядалася кругом і придивлялася до ранених повстанців.

Дмитро підійшов до неї і погладив її по голівці.

— А ти не боялася сюди йти? — спитав він її.

— Чого? — відказала Марічка. — Я часто ходжу до ліса сама. Я ж сама пасла нераз вівці, або за малинами чи за грибами ходила.

— Так це що іншого. Спокійні часи й по лісі самою пройтися можна. Так тепер жеж війна і замість комах кулі часто літають.

— А я підчас бою звичайно сиджу в хаті, а в ліс іду тоді, коли вже спокійно.

— А коли б тебе зловили німці, чи підчас втечі постріляли тебе?

Марічка глянула на нього своїми іскристими очима:

— Так щож, тоді і я дала б свою лепту у боротьбі за Україну.

— То смерти ти не боїшся

— Чого? — відказала вона поривисто. — Смерть не така то й страшна. Нам розказувала пані, що проводила у нас „садок", що костиста і лячна смерть з косою приходить тільки до тих, що від старости чи хвороби помирають вдома на ліжку. А по тих, що падають на полі бою, приходить післанець янгол з віночком і цвітами, він забирає душу упавшого зі собою і заводить її там, де проживають такі ж, як і він. А мені так хотілося б дістати туди, щоб подивитися увічі наших славних героїв, Хмельницького і Гонти, Богуна, Морозенка та всіх інших.

Марічка говорила усе з запалом і переконанням, надаючи своїм словам з діточим захопленням особливого чару. Попри патріотичний запал помітна була у неї поетична вдача та буйна уява. Козаки, слухаючи її, підносилися на руках і задивлені в її діточе обличчя, переносилися думками в інший світ. Під впливом того простого діточого, а так сердечного підходу, їхні обличчя розяснювалися, прибираючи при тому твердий вояцький вираз. А вона, по діточому проста і щира, підходила до кожнього ліжка і наливала в кубок свіжого молока та сметани, розпитуючи кожнього, як лікар, де в його рана, і що його болить. А за нею від ліжка до ліжка ходили погляди повстанців, вбачаючи в неї символ українського народу.

— Вона більше лічить козаків своїми словами, як старий досвідчений лікар випробуваними лікарствами — зауважив Дмитро Степанові.

— Так — підтвердив Степан. — Бо для повстанців моральне почуття є багато важнішим, чим ті всі матеріяльні умовини, що зустрічають їх щодня. Сильні вірою у правильність свойого шляху, бачучи вияви повного довіря до себе і симпатій в усього українського народу, вони готові із усміхом зносити і найтяжчі невигоди і з усміхом віддати своє юне життя.

Попрощавшися, пішов Дмитро до своєї праці. Наступними днями він ще кілька разів заходив сюди, відвідуючи перш-за-все за кожним разом Степана. Вони розмовляли дружньо про політичну ситуацію, про найближчі завдання, перспективи дальшої боротьби, та справи, що безпосередньо дотикали їхні заготни. Про особисті справи вони не говорили ніколи. Дмитро особливо був уважний, щоб ніколи не заторкнути цеї теми. При кожних відвідинах він кидав непомітні погляди на знимку усміхненої Любці, але зараз же переніс його на Степанове обличчя, стараючись скрити своє заінтересовання, чи свої враження від того погляду.

Одного дня сидів він, як звичайно, біля Степана, та гуторив з ним. На дворі була гарна соняшна днина. Через отвір виходив запах лісу, зелених трав і розцвілих квітів. Дмитро задивився крізь отвір на ліс. Він тільки почув, як відчинилися двері і до землянки ввійшов хтось новий.

— Степане! — почув він враз чийсь знайомий голос, що прошив усю його душу. Він відвернувся і побачив перед собою Любцю, що, увійшовши у землянку, кинулась до Степана. Він помітив, що Степанове обличчя теж засяло небуденним задоволенням і вони обоє впали собі в обійми.

(Дальше буде).

ВІДОЗВА

ОБ'ЄДНАНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ УЧАСТИ В ЗОЛОТОМУ ЮВІЛЕЮ НЮЙОРСЬКОЇ МИТРОПОЛІЇ.

Об'єднаний Комітет Українських Американських Організацій міста Ню Йорку доводить до відома всіх українців, що в цьому році Великий Ню Йорк обходить 50-річчя об'єднання своїх дільниць. Всі національностеві групи Великого Ню Йорку виявили бажання взяти зорганізовану активну участь в святкуваннях з цеї нагоди.

В рямках цих святкувань відбудеться в суботу, дня 12-го червня після полудня вулицями нашої Митрополії

ВЕЛИКИЙ ПОХІД ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ.

В цьому поході, поділеному на 7 дивізій, будуть іти групи, що репрезентуватимуть 25 національностей. Українська група повинна виступити так, аби гідно та велично задокументувати свій довгорічний зв'язок з історією Ню Йорку. В поході повинні взяти організовану масову участь всі українські організації й товариства, головно молода генерація та шкільна молодь, усі — по можності — в українських народних одягах. Окрему увагу звертається на участь українсько-американських ветеранів, а дальше представників всіх інших культурних, допомогових, харатативних і т. п. організацій та товариств. Побажана теж участь тих українців, які вже після другої війни прибули до Ню Йорку.

Про українську участь в поході вже поінформовано Ювілейний Комітет Мейора Міста. Українська група, разом з цілою п'ятою дивізією, має зібратися в суботу, дня 12-го червня в годині 1:30 після полудня на 88-ій вулиці між 5-ою і Медісон Евнями. За точнішими інформаціями прохаємо звертатися до адв. М. Гаврилка, тел. GRAMERCY 7-1726, або інж. П. Красноноса, тел. SPRING 7-1336.

Українці, громадяни Митрополії Ню Йорку: В суботу, під час походу з нагоди 50-річного Ювілею Нюйорської Митрополії ми матимемо можність заманіфестувати нашу участь та наш вклад в розбудову й історію цього міста, що сьогодні є столицею світу. Хай же нікого не забракне, що причинився до звеличення цеї пам'ятної річниці та українського імени в її святкуваннях.

Об'єднаний Комітет Українських Американських Організацій міста Ню Йорку.

На допомогу театральним гурткам

Перед нами три перші випуски нового видавництва, що почало свою працю в Торонто (Онт. Канада) під назвою „Журавлі". Видавництво „Журавлі" розпочало серію видань під загальною назвою „Бібліотека Української Сцени", в якій воно задумує друкувати нові українські драматичні твори поважного і розвагового характеру для ужитку професійних і аматорських театральних гуртків при українських національних організаціях Канади і З.Д.Америки. Недостача нової, цікавої і неважкої для постав драматичної літератури дається тут боляче відчувати від довшого часу, тому нове Видавництво і його „Бібліотеку Української Сцени" можна тільки щиро повитати.

Перші три випуски „Бібліотеки Української Сцени" це три одноактові комедії В. Софронова: 1. „Панкратія-Демократія і Дід-Людоїд" — гостра сатира на актуальні проблеми світового миру, схоплені у веселу гротескову акцію і дотепний діялог, 2. „Я хочу, я мушу!" — сценічний жарт на одну дію і 3. „Донечка" — сценічний жарт на одну дію. Обидві останні одноактівки — це веселі, легкі для вистави комедійки розвагового характеру. Тому, що Видавництво призначене до обслуговування невеликої в загальному кількости українських культурно-освітних організацій Канади і З.Д.Америки, обмежується воно покищо до циклостильних відбиток. Відбитки читкі і гарно оформлені. Ціна кожної книжечки — 50 цнт.

Як довідуємося, в найближчому пляні Видавництва є кілька більших пес для молоді і старших, а саме для молоді: комедія в 4 відслонах „Король-Жебрак", комедія в 4 відслонах „Князівна на горосі", для старших італійська комедія „Подув вітру"" і кілька пес українських авторів.

Видавництво „Журавлі" приміщується при вул. Ліппінкотт 191, Торонто, Онт.

К. Р.

ВЕСНА У РОЗКВІТІ!—Таке враження повинні б ми винести не з поганої погоди, якої так багато в травні, але з тих квітів, якими прикрашена ця красуня..

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Першенство в збірці на політичну акцію У. К. К.

Филаделфійський відділ Українського Конгресового Комітету був приємно заскочений побачити в першій лісті жертв на 50-тисячний фонд для політичної акції У. К. Комітету, що Филаделфія своєю жертвою 300 дол. заняла перше місце в цій збірковій кампанії. Занявши те перше місце хочемо його дальше вдержати. Є в Америці кілька громад, що є більші й багатші від нашої, і тому буде нам дуже цікаво побачити, котра з них стане з нами до приязних змагань у жертвенності на цю під теперішню пору таку важну ціль.

Наш відділ У. К. Комітету вже відбув два засідання представників місцевих товариств, на яких пороблено пляни збірки. Велику надію покладаємо на окрему збірку між нашими бизнесменами й професіоналістами, як також на жертвенність всіх місцевих товариств, яких є біля 70.

До збірки на вічу, яка вже була проголошена в пресі, додаємо оце дальші жертви на кампанію У. К. К., а це:

Василь Баран — 100 дол.

Український Клюб — Норт Филаделфія, Лоренс ул., зі своєї каси 25 дол., а директори: п. І. Мущинка 10 дол., А. Садовий 5 дол., П. Бернацький 3 дол., а решта директорів 7 дол. Значить разом 50 дол.

Далі о. І. Савчук $25; Союз Українок Америки, відділ (не подано) $15; Г. Грищишин $10; С. Онищук $5. Разом $205.

Просимо представників всіх місцевих товариств явитись конечно на слідуючих зборах нашого відділу, про які одержите повідомлення, та принести жертви від своїх товариств. Також просимо спішитись зі збірками на збіркові лісти, які одержали всі делегати на Конгрес у Вашингтоні та секретарі всіх товариств і ті лісти та жертви можете також передати на зборах нашого відділу У. К. К. для передачі до головної канцелярії У. К. К. в Ню Йорку. Приспішіть ці збірки й жертви від товариств, щоб наш відділ У. К. К. міг знову вислати поважнішу суму й держати филаделфійську громаду на першому місці в звітах кампанії У. К. К. та тим дати приклад іншим громадам.

Щиро дякуємо за співпрацю й жертвенність проголошених жертводавців та чекаємо такоїж співпраці й жертвенности від всіх филаделфійських місцевих товариств і громадян.

За филаделфійський Відділ У. К. К.:

М. Стефанів, голова;
М. Мадай, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річні збори Комітету Відділів У. Н. Союзу в Ню Йорку.

Дня 14. травня 1948 відбулись річні збори відділів У. Н. Союзу зі слідуючою програмою:

I.

1. Отворення зборів. 2. Пятьдесятьтисячна кампанія У. Н. С. 3. Вибір президії. 4. Звіти урядників. 5. Дискусія над звітами. 6. Вибір нового уряду.

II.

Праця на будуче:

7. Зїзд молоді. 8. Пресовий фонд „Свободи". 9. Видання календаря У. Н. С. 10. Вільні внески і запити. 11. Закриття зборів.

Голова Комітету, від. У. Н. С. і головний радний, Петро Кучма, отворив збори короткою промовою, вказуючи на головну ціль зборів після чого секретарка Марія Демидчук відчитала лісту присутних делегатів, яких було двадцять три. Адв. М. Гаврилко поставив внесок, щоб теперішний уряд остав надальше, що було одобрено всіми делегатами. Голова Петро Кучма покликав до слова організатора Василя Загаевича, який дав короткий огляд своєї праці в нюйорській окрузі, після чого апелював до присутних, щоб дали йому адреси осіб, яких вони самі з недостачі часу чи з інших причин не могли досі до У. Н. С. придбати. Організатор вказував на трудноці, з якими приходиться йому стрічатися в його праці. Більшість делегатів заявили охоту співпраці з організатором і приобіцяли звертатись до нього за поміччю в організованні членів, щоб як найскорше осягнути призначену їм квоту.

По нім ширшу дискусію розвів головний секр. У. Н. Союзу, Дмитро Галичин, відчитуючи відділи, які і скільки членів в часі кампанії придбали. Важне задержати старих членів в У. Н. С., які часто відходять з готівкою, а таких в минулім році було багато — говорив головний секретар. Тут можуть і повинні зарадити місцеві секретарі, пояснюючи членам, яку шкоду наносять вони таким поступованням собі і У. Н. Союзові. При тім головний секретар заявив, що з днем 14. травня У. Н. Союзові бракує вісімсот пятдесять сім членів до пятдесять тисяч! Час недовгий, бо кампанія кінчиться з кінцем червня ц. р.

Дальше збори обговорювали зїзд молоді, який мавби відбутись в Ню Йорку при допомозі довколишних стейтів.

Кампанія на пресовий фонд „Свободи", яка повинна перейти збільшим успіхом ніж минулого року, буде тривати три місяці починаючи від 1-го жовтня. Тут голова Петро Кучма пригадав присутним, що саме цього року припадає пятдесять пять років існування „Свободи" і тому ми повинні ту кампанію зробити більше успішною.

Справу видання календаря У. Н. С. присутні приняли зі справдішним ентузіязмом і рішили повести агітацію, щоб ані один член У. Н. С. не був без того календаря, якого ціна виносить 1 дол.

На кінець Іван Галичин порушив справу лікаря для членів, з чим всі урядники відділів мають досить клопоту. На тій точці розвелася широка дискусія та, на жаль справи лікарів наперед не посунено. Треба однак надіятися, що коли наші нові лікарі, яких в Америці є поважне число постріфікують свої дипломи і набудуть право відкрити свої канцелярії, справа аж тоді буде розвязана. На тім збори закінчено.

Як бачимо, У. Н. Союз числить на свої сили, тому також було б вказане, щоб наші нові імігранти, як лиш осядуть в якійсь місцевості і дістануть працю, ставали в ряди У. Н. С. Бо У. Н. С. це не лише асекураційне товариство, але теж найбільша наша культурна установа. У. Н. Союз — це наша сила моральна і матеріяльна, це гордість кожного українця, бо це наша рідна організація, створена тяжкою працею і потом перших піонірів і перших вигнанців з рідного краю.

Марія Демидчук,
секретарка комітету відділів У. Н. С. нюйорської округи.

НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ВИЗВОЛЬНИМ ЗМАГАННЯМ.

Громадські віча в Ансонії і Гартфорді, Кон., в неділю 13-го червня.

З канцелярії Українського Конгресового Комітету повідомляють, що у зв'язку з теперішньою кампанією за збіркою 50,000 долярів фонду на допомогу визвольним змаганням України, в найблищу неділю, дня 13-го червня, відбудуться громадські віча в Ансонії і Гартфорді, Кон., на яких виступить представник УККомітету і керівник кампанії, ред. Богдан Катамай. Віче в Ансонії відбудеться в церковній галі негайно після Служби Божої, а в Гартфорді в год. 5-тій після полудня теж в церковній галі. Крім представника УККомітету, ред Б. Катамая, промовлятимуть теж місцеві бесідники. Місцеве громадянство запрошується до масової участи.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. Мир. від. 324, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. червня, в год. 8 вечір, в укр. гали де звичайно. На зборах буде роздана дивіденда, тому кожний член повинен явитись на збори. Є також важні справи до полагодження. — За уряд: О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; Г. Бучко, секр.

СТЕПЛЕТОН, Н. Й. — Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 211, відбудуться в суботу, 12. червня, в год. 7:30 вечір, в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження. Контрольори дадуть звіт за 6 місяців. Член чи урядник, що не явиться на збори, буде караний згідно з ухвалою. Взиваємо всіх членів прийти на збори і забрати собі свої чеки дивіденди. — За уряд: Г. Рейнгардт, предс.; В. Федірка, кас.; В. Белей, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що збори відбудуться в суботу, 12. червня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 517 Галлетт ул. Взиваємо членів прийти на час. Вже є чеки дивіденди і секретар на зборах буде роздавати членам. — М. Галькевич, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. Сош. св. Духа, від. 237 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі при 4. і Ворд ул. Уряд просить членів прийти на ці збори конечно, бо є дуже важні справи до полагодження. — Уряд.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє всіх членів і члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20-го червня, в годині 2. пополудні, в галі парохіяльній, 12205 Парнел Еве. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори, бо є важні справи до полагоджиння. Просимо привести хоч по одному членові до У. Н. Союзу. На зборах буде роздана дивіденда від У. Н. Союзу. Не приявний член буде покараний згідно зо статутом. — Уряд.

ФРЕНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 268, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 12. червня, в домі Укр. Горожан на Вейклінг ул. Просимо членів прийти на збори і розібрати дивіденду. Початок точно в 7. год. ввечір. — Т. Радинський, секр.

ПРОТОКОЛ

З нарад річного засідання головного уряду У. Н. Союзу, що відбулось в днях 22-го до 26-го березня 1948 року, в Домі У. Н. Союзу під ч. 81-83 Ґренд Стріт, Джерзі Сити, Н. Дж. 15)

ДИСКУСІЇ НАД ЗВІТАМИ.

(Продовження).

В дискусії над звітом редактора „Свободи" забирали голос поодинокі члени Головного Уряду, заторкуючи цілий ряд важливих справ, як щодо змісту, так і форми щоденника. Члени Головного Уряду інтересувалися та хотіли знати техніку редагування часопису, підбір матеріялу, становище редакції до поодиноких справ, відношення часопису до американсько-українських центральних Комітетів, звернено увагу на недомагання часопису, як теж підкреслено його добрі властивості. Відповіді на всі запитання давав редактор д-р Л. Мишуга; інші співредактори та редактор „Юкрейнієн Віклі", Степан Шумейко, ці відповіді доповнювали.

У висліді дискусії Головний Уряд повністю одобрив ідеологічно-політичну лінію „Свободи", підкреслюючи, що вона цілком відповідає інтересам Америки та української справи та є точним відзеркаленням думок і переконань широкої американсько-української громади. Головний Уряд звернув увагу на широко обговорювану в щоденнику українську тематику, рекомендуючи віддавати по можності якнайбільше місця вісткам з України та про Україну. Повністю одобрено цю велику піддержку, що її дає „Свобода" американсько-українським громадським інституціям, як Український Допомоговий, Конгресовий та інші Комітети, підкреслюючи, що вони й є, якщо не „дітьми" і твором У. Н. Союзу, то ділом громадських зусиль його членства. Звернено увагу на недостачу дописів з життя американсько-українських громад, що одначе, є не так недомаганням редакції, як самого нашого громадського життя та місцевих громадян, що не завжди спішаться з надісланням таких дописів до редакції. Виснено ще раз справу дописів з усяких родинних ювілеїв та імпрез, потверджуючи винесене вже перед 10ти роками рішення Головного Уряду, щоби дописам з таких чисто приватних родинних імпрез давати місце в газеті тільки тоді, якщо аранжери і учасники таких імпрез виявили свою громадську свідомість відповідними жертвами на народні цілі. Повністю одобрено загально-громадський характер „Свободи", рекомендуючи віддавати ще дещо більше уваги самому У. Н. Союзові, що є ядром і движником українського громадського життя в Америці. Підкреслено, що за минулий рік „Свобода" знову зробила „крок вперед", як щодо своєї форми так і змісту. Головний редактор у відповідях на запити і завваги підкреслював необхідність ще більшої співпраці з редакцією широких кол читачів, головно Союзового членства, та спільних зусиль цілого українського загалу поставити цю єдину вільну і демократичну українську народну трибуну, якою без сумніву є „Свобода", на такому рівні, яке повністю і під кожним оглядом відповідало б її репрезентативному становищі. Головні урядники висловили теж свої думки, спостереження та завваги до тижневого додатку до „Свободи" в англійській мові „Укрейнієн Віклі".

На внесення радного Д. Шмагали, поперте радною О. Штогрин, принято звіт редактора „Свободи", та уділено йому одноголосно вотум довіря.

По вичерпанні дискусій над звітами всіх головних урядників і редактора „Свободи", приступлено тоді до останньої точки нарад, а саме:

ВНЕСЕННЯ І УХВАЛИ.

На першому місці взято під розвагу справу допомог і жертв з народного фонду У.Н.Союзу, на різні народні, культурно-освітні та гуманітарні інституції і цілі.

І так на внесення контрольора В. Гірняка, поперте радним І. Кокольським, ухвалено одноголосно уділити з народного фонду: по $1,000 на Злучений Український Американський Допомоговий Комітет і Український Конгресовий Комітет Америки; $500 на Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка, з цим застереженням, що ці гроші можуть бути вжиті тільки на видавництва цього Товариства; $250 на Американський Червоний Хрест; $200 на Вижчі Освітні Курси в Вінипегу, Канаді; по $100 на Сиротинець у Филаделфії, Па., Українську Вижчу Школу в Стемфорд, Конн., Українську Дівочу Вижчу Школу в Факс Чейс, Па., Дім Старців в Словсбург, Н. Й., Український Православний Семинар в Филаделфії, Па., і на Комюніті Фонд.

На внесення радного Т. Шпікули, поперте радним П. Кучмою, ухвалено одноголосно уділити з народного фонду на поміч студіюючій молоді, відповідно до років студій та матеріяльного положення поодиноких студентів, суму від $25 до $45 таким студентам: М. Пласконос, від. 7, $40; М. Фатюк, від 8, $45; Р. Лесів, від. 23, $45; В. Швайка, від 45, $45; В. і Ф. Ватсон, від 63, по $35; М. Опалка і М. Петрончек, від. 63, по $40; І. Луковський, від. 63, $45; Й. Парницький, від. 69, $45; Анна Герман, від. 99, $40; В. Васулько, від. 109, $40; Мілдред Барильська, від. 112, $35; І. Бац, від. 120, $40; Е. Позебанчук, А. Ракочий і С. Саврук, від. 147, по $40; П. Курко й Т. Бочей, від. 163, по $40; П. Мартин, від. 183, $40; Р. Мороз, від. 204, $40; Н. Воробець, від. 204, $45; Лілієн Капустянська, від. 223, $35; Софія Марунчак, від. 230, $35; М. Токарський і Ч. Зубик, від. 230, по $40; В. Пласконос, від. 277, $40; С. Орищин, від. 283, $45; С. Шимон, від. 286, $40; М. Ландіс, від. 287, $45; Вірджінія і М. Медвідь, від. 292, по $35; В. Риза, від. 301, $40; І. Сванчак, від. 319, $40; А. Бутрій, від. 348, $40; Т. Козан, від. 355, $45; Ровз Колодій, від. 358, $25; Елис Височанська, від. 371, $35; Надя Дуборенко, від. 389, $35; Й. Тері, від. 406, $35.

На внесення контрольора В. Гірняка, поперте контрольором Д. Капітулою, рішено одноголосно, щоб Культурний Комітет У.Н.Союзу продовжував видавництва англійською мовою про Україну і український нарід, та призначено потрібні фонди на ту ціль з народного фонду. Вибір видавництв полишено Культурному Комітетові.

На внесення контрольора д-ра А. Т. Кібзея, поперте заступницею предсідника Марією Малевич, ухвалено одноголосно перенести $3,212.75 з фонду ім. покійного Семена Ядловського до народного фонду та присвятити пок. С. Ядловському одну з книжок, що будуть видані У.Н.Союзом у найближчому часі. Цей фонд був створений після смерти С. Ядловського в 1930 році і призначений на стипендії для бідної Лемківської молоді, що бажає вчитись ремесла, як це звучала резолюція річного засідання головного уряду з того часу. Тому, що Лемківська земля сьогодні, як відомо, або стоїть пустарем, або заселена чужими кольоністами, а ввесь український нарід опинився в одній неволі поза залізною заслоною, то ясно, що цього колись створеного стипендійного фонду не можливо вжити тепер на ту ціль, на яку він був призначений. Супроти того, річне засідання головного уряду вважає, що воно в таких обставинах гідно вшанує память покійного Семена Ядловського, як за призбирані від Союзовців жертви на стипендійний фонд, буде присвячена його імені одна з виданих У.Н.Союзом книжок.

У справі видання англійсько-українського словаря, на внесення контрольора І. Іванчука, поперте радним І. Романишином, поручено головному екзекутивному комітетові У.Н. Союзу продовжувати старання щодо виконання ухвали в цій справі з минулорічного засідання, та робити дальші заходи, щоб цей словар міг бути виданий якнайскорше.

Четвертий день нарад почався обговоренням справи Союзової пропаганди в Канаді через оголошення в пресі. По зреферуванні цеї справи головним секретарем, одноголосно рішено, на внесення радного П. Кучми, поперте радним І. Романишином, збільшити оголошення про У.Н.Союз в Канаді з теперішньої суми $300 до $600.

З черги обговорено справу лікарських оглядин нових членів, яку зреферував секретар Д. Галичин, а над якою дискутували всі головні урядники. По докладнім обговоренні цеї справи, винесено опісля відповідні рішення, які своєчасно будуть подані до відома урядам поодиноких відділів.

Головним предметом нарад, який забрав найбільше часу, була справа приєднування нових членів, а зокрема теперішня кампанія за збільшення Союзу до 50,000 членів. Цю справу реферував секретар Д. Галичин, зазначуючи, що рішення головного уряду У.Н.Союзу з минулого річного засідання щодо збільшення нашої організації до 50.000 членів, ще досі не виконане, хоч цю працю ми повинні були викінчити ще до кінця минулого року. Тому то тимбільший обовязок спадає тепер на всіх головних і відділових урядників та на все Союзове членство досягнути намічену ціль вже протягом найближчих місяців, а саме до кінця червня цього року, бо до цього часу продовжено власне кампанію. Протягом наступних трьох місяців треба нам зорганізувати приблизно 1,250 членів, бо стільки бракує ще тепер до числа 50,000.

Над порушеною тут справою кампанії вивязалась широка дискусія, в якій забирали голос всі головні урядники. Щоб повести інтензивну працю по відділах та посилити кампанію за приєднування нових членів, то головні урядники були цеї думки, що відділи повинні дістати в цій справі належну поміч зі сторони головної канцелярії У.Н.Союзу. Ця поміч повинна проявлятись в тому, що члени головного екзекутивного комітету повинні б частіше відвідувати Союзові відділи, зокрема по великих центрах, а крім цього, з головної канцелярії повинні бути висилані кожного місяця відповідні обіжники, в яких було б поставлене виразне домагання, сповнити свій обовязок супроти У.Н.Союзу, тим відділам, які досі не зробили ще нічого в цій кампанії, або які тільки частинно виконали призначену їм квоту. Щоб краще популяризувати ідею У.Н.Союзу, головний уряд вважає, що корисним було б, якби частіше були скликувані окружні наради Союзових відділів, та якби влаштовувано різного роду Союзові імпрези, які напевно причинилися б до кращого освідомлення загалу щодо ваги зросту У.Н.Союзу. Знов для оживлення Союзового руху серед родженої тут молоді, головні урядники пропонували, щоб по більших осередках влаштовувано Зїзди Союзової Молоді.

Щоб праця постійних організаторів У.Н.Союзу, які відвідують відділи, могла бути більше успішною, то головний уряд, з нагоди цього річного засідання, звертається до всіх відділових урядників, та до всього Союзового членства з проханням, дати якнайбільшу поміч цим організаторам, співпрацюючи з ними якнайтісніше, та дбаючи про те, щоб кожні відвідини даного організатора принесли для відділу певну користь, яка проявлялась би в збільшенні членських рядів новими членами.

На внесення радного В. Дідика, поперте радною Ґеновефою Зепко, рішено давати в подарунку кожному новому імігрантові, що стане тепер членом У.Н.Союзу, Пропамятну Книгу У.Н.Союзу, щоб у такий спосіб дати нагоду цим новим українським імігрантам, що тепер приїзджають до Америки, краще познайомитись з цим життям, що його творила дотеперішна українська іміграція в Америці, а яке так обширно описане саме в згаданій Книзі, що була видана в 1934 році з нагоди 40-ліття існування Союзу.

По вичерпанні дискусії над справою організування нових членів, предсідник М. Мурашко зреферував справу поширення бизнесу адміністрації „Свободи" зазначуючи, що під теперішну пору „Свобода" має дуже мало оголошень з місцевостей про різні підприємства чи бизнеси наших людей чи товариств, хоч багато наших товариств влаштовують пікніки та всілякі інші імпрези, які вони могли б оголошувати. Тому треба звернути їм увагу на важливість оголошення цих імпрез в своїй пресі, бо цим вони насамперед збільшують можливість успіху самої імпрези, як теж допомагають рости і поліпшуватись своїй газеті, за яку, як відомо, вже майже 30 років платять члени завжди одну і ту саму ціну, не зважаючи на те, що кошти видавництва протягом того часу збільшилися кількакратно.

Передискутувавши цю справу, головний уряд поручив екзекутивному комітетові вислати до всіх відділів У.Н.Союзу окремий обіжник з проханням збирати оголошення від місцевих товариств та бизнесменів.

Н внесення контрольора В. Гірняка, поперте радною Ґеновефою Зепко, рішено теж уповажнити екзекутивний комітет піднести відповідно оплати за всілякі бизнесові оголошення в „Свободі".

Обговорено теж цьогорічну кампанію на пресовий фонд „Свободи", яка, зогляду на 55-ліття існування „Свободи", повинна бути в цьому ювілейному році відповідно посилена. Бо 55 років існування „Свободи" та її віддана служба американським українцям, та взагалі українському народові, заслуговують на те, щоб у цьому ювілейному році не тільки члени У.Н.Союзу, але й весь американсько-український загал виявив своє зрозуміння до її потреб, та дав їй належну піддержку.

55-ліття „Свободи" припадає на цей рік, а на другий рік, в місяці лютім буде знова 55 літ від оснування У.Н.Союзу. Маючи на увазі цей ювілей У.Н.Союзу, головні урядники були цеї думки, що з приводу такого ювілейного року повинен бути виданий Календар У.Н.Союзу. І так на внесення радного Т. Шпікули, поперте контрольором І. Іванчуком, рішено, щоб екзекутивний комітет У.Н.Союзу поробив всі заходи в справі видання на наступний 1949 рік книжкового Календаря У.Н.Союзу, а зогляду на те, що видача цього Календаря буде получена з більшими коштами, доручено екзекутивному комітетові звернутися до всіх відділів з проханням, щоб вони вже заздалегідь занялись зібранням якнайбільше оголошень до Календаря, а теж зібранням від членів якнайбільше замовлень на цей Календар, присилаючи ці замовлення до адміністрації „Свободи" якнайскорше.

Перед закінченням нарад річного засідання, радний П. Дуда звернув увагу, як сказав він, на одну важну справу. Отже твердив він, що хоча У.Н.Союз поширяється в Канаді та зростає в що раз то більшу силу, то одначе загальне число членства все таки не є ще таке велике, щоб, наприклад, оправдати відбуття наступної конвенції У.Н.Союзу в Канаді. А коли так є, то інтерес Союзу вимагає, щоб принаймні відбути в Канаді річне засідання головного уряду. Тому пропонує він, щоб наступне річне засідання відбулось в Торонті, Онт. Канада.

Над цею справою вивязалась широка дискусія, а вислідом її було внесення, поставлене заступником предсідника Г. Германом, а поперте радним Шмаґалою, щоб наступне річне засідання головного уряду, яке припадає на березень 1949 року, відбути в Торонті, та одначе з цим застереженням, що коли б зайшла якась важна причина, то екзекутивний комітет матиме право змінити це рішення та скликати засідання до осідку У.Н.Союзу.

На тім вичерпано програму нарад річного засідання головного уряду У.Н.Союзу, і на внесення радного П. Кучми, поперте радним П. Дудою, закінчено наради в год. 8. вечером, дня 25-го березня 1948 року. Перед закриттям нарад, предсідник М. Мурашко забрав ще слово, взиваючи всіх головних урядників до такої праці, яка була б видною не тільки в нашому Союзовому житті, але теж на полі загально громадської діяльности. Бо грізні часи, що їх тепер переживаємо, а теж і те відповідальне та почесне становище головних урядників такої організації, як У.Н. Союз, вимагають від нас усіх тимбільшої праці, та зусиль для добра нашої країни, нашої організації, і нашого народу — закінчив головний предсідник. Тоді відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна" закінчено наради.

Д. Галичин, головний секретар У.Н.Союзу.

НА 15-го ЧЕРВНЯ ЗАПОВІДАЮТЬ НАРАДИ ВІЙСЬКОВИХ КОМАНДАТІВ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 8. червня. — Тут повідомлено, що в дні 15. червня військові головнокомандуючі західних союзників в Німеччині, ген. Л. Д. Клей, Сер Брія Робертсон і ген. Пієр Кеніґ, відбудуть спільні наради з премієрами західно-німецьких країн і доручать їм скликати західно-німецьку Конституційну Асамблею. Совети зі свого боку протестують і роблять все можливе, щоби не допустити до державного оформлення західної Німеччини.

ПОШУКУВАННЯ

ЙОСИФА МАРЦІНЮКА,
з Добромірки, повіт Збараж, що перенісся з Канади до Америки, пошукує
ГАНЯ БУДКА-ОРИШКЕВИЧ,
(13b) Regensburg, Ganghofersiedlung, Boelke str. 12/85, Germany.

МАРІЯ ЕВАСКОВ
шукає брата
ІВАНА СЛОНЕЦЬКОГО,
що має жити десь в Пенсилвенії. Він походить з міста Сасоф. Хто про него знає, або він самий, хай пише:
MARY EWASKOW
654 Kings 6th Walk
Brooklyn, N. Y.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 22. травня 1948 року помер у 70 році життя
ДАНИЛО ПАВЛИК,
член укр. Бр. св Андрія Первозванного, від. 66 У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійний брав живу участь у народній роботі і був одним з перших організаторів 66. відділу У. Н Союзу і церкви св. Юра. Походив з села Бушковички, пов. Перемишль, Західна Україна. Полишив жену Варвару, подружену дочку Марію, синів Івана і Вавиля, та 4 внуків.

Похорон відбувся 25. травня при участи родини і членів Бр. св. Андрія до церкви св. Юра, а відтак на цвинтар св. Івана в Лонг Айленд. — В. Й. П.!

Л. Фединяк, секр.

ТАРЗАН, ч. 1862. Трус утікає.

Вистрілена без наміру куля Джейка Крича не потрапила в нікого..

...а тоді Джейк трусливо втік у хащі, знаючи, що вони не пара зраненому горилеві.

Тоглат негайно звернувся проти Дона...

...який ще в час вискочив на дерево.